

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/177432,Kieleckie-upamietnienie-160-rocznicy-wybuchu-powstania-stycznioowego-Prelekcje-pr.html>
2023-03-21, 00:25

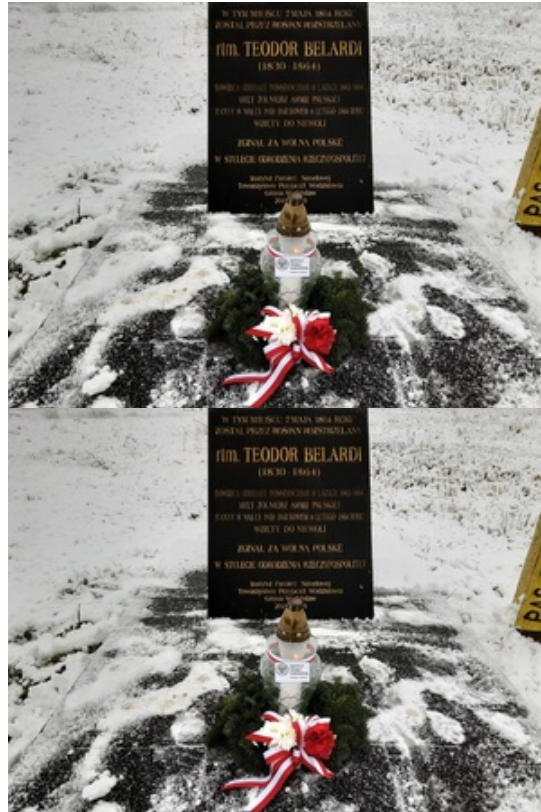
Kieleckie upamiętnienie 160. rocznicy wybuchu powstania styczniowego. Prelekcje, prezentacja monet kolekcjonerskich, wystawa - Kielce, 24-25 stycznia 2023

22 stycznia 2023 roku w 160. rocznicę wybuchu powstania styczniowego na Białogonie w Kielcach odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika, który upamiętnia największy zryw niepodległościowy XIX wieku. Kielecką Delegaturę IPN reprezentowała dr Dorota Koczwańska-Kalita.

Najpierw odprawiona została msza święta w kościele Parafii Przemienienia Pańskiego w intencji ojczyzny. Następnie, zebrani przemaszerowali na róg ulic Kolonia i księcia Druckiego-Lubeckiego, gdzie odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika upamiętniającego wybuch powstania styczniowego. Monument udało się wykonać dzięki zaangażowaniu społeczników czy przedsiębiorców.

Na kieleckim Białogonie nocą z 22 na 23 stycznia 1863 roku z Zakładów Mechanicznych wyszli robotnicy i gotowi do walki z Rosjanami udali się na zgrupowanie polskich wojsk na Karczówce. Wówczas na Białogonie utworzono również jeden z najsilniejszych w regionie ośrodków konspiracyjnych, który działał czynnie przez cały okres powstania.

Przed mszą św. i odsłonięciem pomnika na Białogonie naczelnik Delegatury IPN w Kielcach zapaliła znicz przed pomnikiem upamiętniającym poległych powstańców, który znajduje się przy klasztorze na Karczówce.

20 stycznia 2023 roku znicz i wieniec zostały złożone również przed tablicą rotmistrza Teodora Belardiego w Wodzisławiu, którą ufundował IPN. Rtm. Belardi był oficerem pruskiej armii, który opuścił jej szeregi i przystąpił do wojsk powstańczych. Po stronie Polski walczył m.in. w bitwach pod Rudnikami koło Koniecpola czy pod Lipnem koło Małogoszcza. W nocy z 4 na 5 lutego 1864 roku oddział Belardiego zaatakował załogę rosyjską stacjonującą w Jędrzejowie. Powstańcy zostali rozproszeni a sam rotmistrz odniósł poważne rany i trafił do niewoli. 7 maja 1864 roku Rosjanie rozstrzelali rtm. Teodora Belardiego w publicznej egzekucji w Wodzisławiu.

Prelekcje, prezentacja monet kolekcjonerskich, wystawa - Kielce, 24-25 stycznia 2023

Delegatura IPN w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach oraz Narodowy Bank Polski zapraszają 24 stycznia 2023 r. na spotkania w ramach upamiętnienia 160. rocznicy wybuchu powstania styczniowego. W Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” przy ul. Warszawskiej 5 odbędą się prelekcje, prezentacja monet kolekcjonerskich oraz wystawy.

O godz. 10 rozpocznie się część edukacyjna przeznaczona dla młodzieży szkolnej. Uczniowie dowiedzą się więcej o powstaniu styczniowym m.in. z prelekcji prof. Adama Massalskiego z Referatu Badań Historycznych IPN w Kielcach pt. „Rok krwawej zamieci 1863”. Następnie sprawdzą swoją wiedzę rozwiązując quiz historyczny w aplikacji Kahoot!

O godz. 12 rozpocznie się oficjalna część spotkania dla nauczycieli i przedstawicieli władz. Prelekcję dla dorosłych gości pt. „Ks. Józef Ćwikliński i duchowieństwo w powstaniu styczniowym” przygotowała dr Grażyna Barwinek, wicedyrektor Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Chęcinach.

25 stycznia 2023 r. o godz. 10 na „Przystanku Historia” odbędzie się drugie spotkanie dla młodzieży z kieleckich szkół ponadpodstawowych.

Monety NBP w 160. rocznicę powstania styczniowego

Zarówno podczas części edukacyjnej, jak i oficjalnej zastępca dyrektora Oddziału Okręgowego NBP w Kielcach Krzysztof Szczerba zaprezentuje dwie monety kolekcjonerskie wyemitowane w związku ze 160. rocznicą wybuchu powstania styczniowego. Na rewersie złotej monety o nominale 200 zł widnieje motyw dekoracyjny z elementami uzbrojenia i sztandarami oraz trójdzielny herbem powstańczym z ukoronowanym orłem białym, litewską Pogonią oraz Michałem Archaniołem symbolizującym Ruś. Na rewersie srebrnej monety o nominale 20 zł widać fragment rysunku Walerego Eljasza-Radzikowskiego „Patrol powstańczy z 1863 r.”. Z lewej strony umieszczono pieczęć Rządu Narodowego z ukoronowanym trójdzielny herbem z orłem, Pogonią i Michałem Archaniołem.

Wystawa o powstaniu styczniowym

Obecni podczas spotkania na kieleckim „Przystanku Historia” obejrzą również wystawę opowiadającą o powstaniu styczniowym. Powstała ona w oparciu o prace Artura Grottgera, które przedstawiają artystyczną wizję wydarzeń sprzed 160 lat. Na planszach wykorzystane zostały cykle rysunkowe „Warszawa”, „Warszawa II” i „Wojna”.

Poświęcone powstaniu styczniowemu dzieła Grottgera są jednym z najcenniejszych klejnotów polskiej sztuki patriotycznej. Ukazują dramatyczne epizody powstania i następujące po jego upadku akty zaborczych represji. Malarz stworzył ikonografię powstania styczniowego, utrwalając ją w pamięci i wyobraźni wielu pokoleń Polaków.

Za życia artysty cykle były rozpowszechniane w reprodukcjach fotograficznych oraz w technice heliograviury. Po powstaniu, a także podczas wojen światowych i w czasach „Solidarności” były nośnikiem idei niepodległościowej. Grottgerowskie cykle powstańcze łączą w sobie elementy poetyki romantyzmu - heroizm, tragizm, idealizm, mistycyzm - z realizmem formy, odwzorowanej bezbłędnym rysunkiem.

